

Unnið á vegum Námsmatsstofnunar
fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið

Ytra mat á leikskólanum Reynisholti

Júní 2013

Halldóra Pétursdóttir

Kristján Bjarni Halldórsson

Efnisyfirlit

Samantekt á niðurstöðum mats	4
Inngangur	7
Framkvæmd mats	7
Gagnaöflun	8
Niðurstöður	9
Leikskólinn og umhverfi hans	9
Tölulegar upplýsingar	9
Starfsmannavelta.....	10
Áherslur leikskólans.....	10
Húsnæði.....	10
Útileiksvæði.....	11
Breytingar í kjölfar laga um leikskóla nr. 90/2008.....	11
Innleiðing aðalnámskrár 2011	11
Áhrif hagræðingaraðgerða í kjölfar efnahagshrunsins á starfsemi leikskólans.....	11
Samantekt.....	12
Tillögur að umbótum	13
Skólanámskrá	14
Niðurstöður	14
Tillögur að umbótum	16
Stjórnun og rekstur	17
Niðurstöður	17
Tillögur að umbótum	18
Uppeldi, menntun og umönnun	19
Niðurstöður	19
Tillögur að umbótum	20
Skólabragur og samskipti	21
Niðurstöður	21
Tillögur að umbótum	22
Innra mat	23
Niðurstöður	23
Tillögur að umbótum	24
Samstarf við foreldra	25
Niðurstöður	25
Tillögur að umbótum.....	26
Samstarf við sérfræðipjónustu sveitarfélagsins	27
Niðurstöður	27
Tillögur að umbótum	28

Styrkleikar og veikleikar	29
Tillögur að umbótum	30
Heimildaskrá	32
Fylgiskjöl	34

Samantekt á niðurstöðum mats

Leikskólinn og umhverfi hans

Hver eru helstu einkenni leikskólans og hvaða breytingar hafa átt sér stað í skólastarfinu í kjölfar laga um leikskóla frá 2008?

Helstu einkenni eru skýrar áherslur sem eru samofnar öllu daglegu starfi. Húsnæðið er vel nýtt, en vinnu- og hvíldaraðstaða starfsfólks er lítil. Lög nr. 90/2008 höfðu í för með sér breytingar þar sem skerpt var á innra mati og stofnað var foreldraráð en það leiddi ekki til aukins kostnaðar í rekstri. Í kjölfar hagræðingaraðgerða var rekstrarumhverfi leikskólans þrengt, meðal annars var undirbúnings- og veikindaafleysing skorin niður og lítið fjármagn varð til kaupa á námsgögnum. Útileiksvæði þarfnast lagfæringar að undanskildum Reynislundi sem er vel heppnað og mikið nýtt útileiksvæði.

Skólanámskrá

Uppfyllir skólanámskrá leikskólans ákvæði aðalnámskrár (1999 og 2011) og stefnuþætti og markmið Skóla- og frístundasviðs Reykjavíkurborgar?

Í aðalatriðum uppfyllir skólanámskrá leikskólans ákvæði aðalnámskrár (1999 og 2011) og stefnuþætti og markmið Skóla- og frístundasviðs Reykjavíkurborgar. Þau atriði sem þarf að vinna betur að er lýðræðisleg þátttaka barna í ákvarðanatöku og þátttaka barna í innra mati leikskólans, gera þarf Barnasáttmála skil í skólanámskrá og setja ítarlegar fram hugmyndafræði leikskólans. Gera þarf betur skil samvinnu milli leik- og grunnskóla.

Stjórnun og rekstur

Er stjórnun leikskólans í samræmi við skólanámskrá, lög, reglugerðir og viðurkennda starfshætti?

Stjórnskipulag leikskólans er samkvæmt lögum, endurspeglar sérstöðu skólans og stjórnendur eru leiðandi í faglegri vinnu. Leikskólinn er rekinn innan ramma fjárlaga. Þau þróunarverkefni sem leikskólinn hefur tekið þátt í hafa verið innleidd í daglegt starf og leitt til skólaþróunar. Skipulega er unnið að starfsþróun, starfsþróunarviðtölin eru vel skilgreind og starfsfólk er virkt í símenntun. Í starfsþróunarviðtöl vantar skýr viðmið til að hægt sé að meta hvort markmið hafi náðst. Gera þarf skipurit skólans sýnilegt.

Uppeldi, menntun og umönnun

Er námsumhverfið og áhrif barna á það í samræmi við lög, reglugerðir og aðalnámskrá 2011?

Námsumhverfi og aðbúnaður styður við nám og þarfir barna. Huga þarf betur að rými vegna sérkennslu barna. Í skólanámskrá þarf að fjalla með skýrari hætti um hvernig börnum er gefin rödd inn í skólastarfið og hvaða leiðir eru farnar að því, til að þau öðlist skilning á því hvað lýðræði felur í sér.

Skólabragur og samskipti

Er skólabragur jákvæður?

Skólabragurinn er jákvæður og starfsfólki líður almennt vel í vinnunni, starfið einkennist af jákvæðum samskiptum og gagnkvæmu trausti. Hlustað er eftir sjónarmiðum starfsfólks og lýðræðisleg vinnubrögð einkenna samstarf í leikskólanum. Viðbragðsáætlun vegna eineltis fyrir starfsfólk þarf að vera sýnileg.

Innra mat

Er framkvæmd innra mats í leikskólanum í samræmi við lög, aðalnámskrá 2011 og skólanámskrá?

Framkvæmd innra mats er ekki í samræmi við lög, aðalnámskrá eða skólanámskrá. Alla liði matsferlisins þarf að skoða með tilliti til umbóta. Efla þarf þekkingu starfsfólks á framkvæmd innra mats.

Samstarf við foreldra

Hefur leikskólanum tekist að koma á við samvinnu við foreldra?

Samstarf við foreldra er virkt og foreldrar eru ánægðir með samskiptin við starfsfólk. Upplýsingagjöf til foreldra er skilvirk, hlustað er eftir sjónarmiðum foreldra og þeir hafa gott aðgengi að stjórnendum og öðru starfsfólki. Foreldrar koma ekki að innra mati eins og lög gera ráð fyrir. Kjósa þarf sérstaklega fulltrúa í foreldraráð.

Samstarf við sérfræðiþjónustu sveitarfélagsins

Er aðgangur leikskólans og foreldra að sérfræðiþjónustu í samræmi við ákvæði reglugerðar um sérfræðiþjónustu sveitarfélaga?

Aðgangur leikskólans og foreldra að sérfræðiþjónustu sveitarfélagsins er í samræmi við reglugerð um sérfræðiþjónustu sveitarfélaga. Ráðgjöf frá þjónustumiðstöð hverfisins er skipulögð og leikskólastjóri nýtir sér samstarf og ráðgjöf frá sérfræðiþjónustu Skóla- og frístundasviðs.

Inngangur

Hér verður gerð grein fyrir úttekt á leikskólanum Reynisholti sem fór fram á tímabilinu 1. mars – 23. maí 2013. Markmið með úttektinni er að leggja mat á starfsemi leikskólans með hliðsjón af gildandi lögum, reglugerðum og aðalnámskrá og veita almennt upplýsingar um starfsemina. Þeir þættir sem lögð er áhersla á að meta eru leikskólinn og umhverfi hans, skólanámskrá, stjórnun og rekstur, námsumhverfi og raddir barna, skólabragur og samskipti, innra mat, samstarf við foreldra, og samstarf við sérfræðiþjónustu sveitarfélagsins. Námsmatsstofnun fól Halldóru Pétursdóttur og Kristjáni Bjarna Halldórssyni að vinna matsúttektina.

Í þessari skýrslu er í upphafi samantekt á niðurstöðum matsins, síðan er lýst framkvæmd mats og gagnaöflun. Því næst er matsþáttum gerð skil og að lokum eru dregnir fram styrkleikar og veikleikar og settar fram tillögur að umbótum.

Framkvæmd mats

Í upphafi úttektarinnar voru matsþættir ákveðnir út frá leiðbeiningum um ytra mat¹, og viðmiðum um gæði í skólastarfi². Í framhaldi af því voru matsspurningar og viðmið ákveðin. Matsþættir voru ákveðnir með hliðsjón af leiðbeiningum um ytra mat í grunnskólum og fyrirfram ákveðnum þáttum er matið átti að beinast að samkvæmt tilmælum frá Námsmatsstofnun. Matsspurningar voru settar fram með tilliti til markmiðs úttektarinnar og þess sem mikilvægast væri að leita svara við. Viðmið voru fengin úr aðalnámskrám leikskóla frá 1999 og 2011, lögum um leikskóla (nr. 90/2008) og stefnuþáttum og markmiðum Skóla- og frístundasviðs Reykjavíkur. Aðalnámskrár frá 1999 og 2011 eru báðar lagðar til grundvallar sem viðmið þar sem innleiðingu aðalnámskrár 2011 skal lokið fyrir 2015. Gagna var aflað með fjölbreyttum hætti, gögnin greind og matsspurningum svarað. Sterkar og veikar hliðar voru dregnar fram og loks var sett fram umbótaáætlun.

¹ Leiðbeiningar fyrir úttektir á leikskólum.

² Stuðst var við viðmið um gæði í skólastarfi fyrir ytra mat í grunnskólum um þá þætti sem eiga einnig við leikskóla.

Gagnaöflun

Gagnaöflun stóð yfir frá 18. mars til 23. maí.

Gagna var aflað með einstaklingsviðtölum, hópviðtölum, spurningakönnunum og vettvangsathugunum ásamt fyrirbyggjandi gögnum. Alls voru tekin 4 einstaklingsviðtöl, við skólastjórnendur (leikskólastjóra og aðstoðarleikskólastjóra), sérkennslustjóra og formann Skóla- og frístundaráðs Reykjavíkurborgar. Einnig voru tekin fjögur hópviðtöl við deildarstjóra, blandaðan hóp starfsfólks, foreldra og börn. Lagðar voru fyrir tvær spurningakannanir, annars vegar fyrir foreldra og hins vegar fyrir starfsfólk.

Spurningakönnun fyrir foreldra var rafræn og svöruðu 68 foreldrar henni. Spurningakönnun til starfsfólks var skrifleg og tóku 22 af 23 þátt. Viðtalsrammar fyrir viðtöl voru ákveðnir út frá matsþáttum og spurningakannanir voru forprófaðar. Forprófun var þannig háttáð að spurningalistinn var keyrður í leikskóla til starfsmanna með mismunandi menntun. Gerðar voru tvær vettvangsathuganir, alls dvöldu úttektaraðilar einn og hálfan dag í leikskólanum. Fyrirbyggjandi gögn voru meðal annars lög um leikskóla, reglugerðir, aðalnámskrár, skólanámskrá Reynisholts, gögn frá leikskólanum um starfsemina og gögn gefin út af Reykjavíkurborg er lúta að leikskólastarfsemi.

Niðurstöður

Leikskólinn og umhverfi hans

Hver eru helstu einkenni leikskólans og hvaða breytingar hafa átt sér stað í skólastarfinu í kjölfar laga um leikskóla frá 2008?

Gerð leikskólahúsnaðis skal taka mið af þörfum barna og þeirri starfsemi sem fer fram í leikskóla³. Gert skal sérstaklega ráð fyrir rými fyrir sérfræðipjónustu vegna barna með sérþarfir og vinnuaðstöðu starfsfólks.⁴ Samkvæmt reglugerð um starfsumhverfi leikskóla á skólalóð að uppfylla kröfur um aðbúnað, hollustuhætti og öryggi á vinnustöðum⁵.

Leikskólinn Reynisholt er einn af 64 leikskólum sem Reykjavíkurborg rekur og fellur undir Skóla- og frístundasvið. Leikskólinn stendur við Gvendargeisla 13 í Grafarholti og tók formlega til starfa 30. nóvember 2005. Heildarstærð leikskólans er 651 fermetrar⁶, við lóðina stendur Reynislundur sem er útikennslusvæði leikskólans. Staðsetningu skólans er þannig háttað að stutt er út í náttúruna. Aðkoma að leikskólanum er greið, hraðahindrun er á götu við hlið hans og bílastæði er rúmt. Í leikskólanum dvelja að jafnaði 86 börn á aldrinum tveggja til sex ára, þann 1. des 2012 var kynjaskiptingin 51 piltur og 35 stúlkur⁷. Börnin skiptast á fjórar deildir eftir aldri, þær heita: Bjartilundur, Geislalundur, Sunnulundur og Stjörnulundur. Leikskólinn er opinn frá 7:30 til 17:15 alla virka daga⁸. Matur fyrir börn og starfsfólk er eldaður í eldhúsi leikskólans. Þjónustumiðstöð Árbæjar veitir leikskólanum stoðþjónustu og samstarf er við Heilsugæslu Árbæjar.

Tölulegar upplýsingar

Árið 2012 störfuðu að jafnaði 25 starfsmenn við leikskólann í 22 stöðugildum, af þessum stöðugildum voru fimm vegna sérkennslu. Leikskólakennarar voru í 10,87 stöðugildum, grunnskólakennari í 0,80 stöðugildi, leikskólaleiðbeinandi B í 1,0 stöðugildi og tveir

³ Aðalnámskrá 2011

⁴ Lög nr. 90/2008. 12. gr., 1. mgr.

⁵ Reglugerð nr. 655/2009

⁶ Starfsmannahandbók

⁷ Gögn frá leikskólastjóra

⁸ Skólanámskrá. Upplýsingar af heimasíðu.

leikskólaliðar í 1,65 stöðugildum. Hlutfall leikskólakennara var 50%. Tveir karlmenn störfuðu við leikskólann⁹. Fjarvistir barna voru samtals 223 dagar.

Starfsmannavelta

Fjöldi starfsmanna er að jafnaði 25 og fjöldi stöðugilda að jafnaði 22. Starfshlutfall er að jafnaði 88%. Fastir starfsmenn sem hættu á árinu voru 5 og starfsmenn ráðnir tímabundið sem hættu voru 3. Starfsmannavelta var 32%¹⁰.

Árið 2012 voru 14 leikskólakennarar starfandi og var meðalstarfsaldur þeirra 3,8 ár.

Grunnskólakennarar voru 3 meðal starfsaldur þeirra var 1,89 ár, starfsfólk með aðra háskólamenntun var 5 meðal starfsaldur þeirra var 0,73 ár.

Áherslur leikskólans

Áherslur og sýn leikskólans byggja á meistaraverkefni leikskólastjóra. Frá upphafi hefur áhersla verið lögð á snertingu, jóga og slökun, en fleiri þættir hafa komið inn í starfið og er umhverfismenntin nú stór hluti af áherslum skólans. Í leikskólanum hefur verið unnið að fjölbreyttum þróunarverkefnum, þau hafa verið fest í sessi og þannig hafa áherslur í skólastarfinu þróast¹¹. Sem dæmi um það eru þróunarverkefni eins og *Orð af orði*, *orðs ég leitaði* og *Líf og leikni*. Starfsfólk leikskólans telur að markvisst sé unnið að því að halda kyrrð og ró innan veggja leikskólans og segja snertingu og hlýju vera notuð sem agatæki. Það telur sameiginleg uppeldissýn innan leikskólans vera virðingu¹². Megináherslur leikskólans byggja á lífsleikni, en þær eru jóga, umhverfismennt og efling almennrar málvitundar¹³.

Húsnæði

Á deildum eru leikstofur á bilinu 36 - 39 m², hvíldarherbergi 15 - 18 m² og snyrting um 8 m². Annað rými sem börn hafa aðgengi að er 222 m². Starfs- og hvíldaraðstaða starfsfólks er um 55 m², eldhús og annað er um 44m².¹⁴ Samkvæmt 5. gr. reglugerðar nr. 655/2009 um starfsumhverfi leikskóla er húsnæðið nýtt til fullnustu. Samkvæmt viðtölum við stjórnendur og starfsfólk kemur fram að rými fyrir starfsmannaaðstöðu er of lítið. Sérstaklega hefur verið

⁹ Starfsáætlun Reynisholts 2011-12

¹⁰ Gögn frá leikskólastjóra

¹¹ Viðtal við leikskólastjóra

¹² Viðtal við blandaðan hóp starfsfólks og viðtal við hóp deildarstjóra.

¹³ Skólanámskrá

¹⁴ Fyrirliggjandi gögn: Teikning af leikskóla

nefnd kaffistofa starfsfólks (13 m²). Þrátt fyrir stækkun skólans var starfsmannaástaða ekki stækkuð.

Útileiksvæði

Útileiksvæði er að meginhluta sunnan við skólann og er 3675 m² að stærð. Reynislundur er sérstakt útikennslusvæði. Við reglubundið eftirlit heilbrigðisfulltrúa frá Reykjavíkurborg¹⁵ í maí 2012 komu fram athugasemdir við grassvæði um að það væri holótt og að auðveldlega bærisk yfir það sandur. Áhættumat er unnið af stjórnendum og byggir það á ytra eftirliti heilbrigðisfulltrúa. Í áhættumati á útileiksvæði frá september 2012 kom fram að þar voru holóttur grasbali og brekka sem upp úr standa steinar. Í framhaldi af áhættumatinu óskuðu stjórnendur eftir úttekt á lóð og lagfæringu¹⁶.

Breytingar í kjölfar laga um leikskóla nr. 90/2008

Í kjölfar setninga laga nr. 90/2008 en foreldraráð var stofnað og innra mat var fest betur í sessi. Breytingar hafa ekki leitt til aukins kostnaðar að mati stjórnenda.

Innleiðing aðalnámskrár 2011

Starfsdagar voru nýttir til að innleiða nýja aðalnámskrá. Lögð var áhersla á virkni alls starfsfólks í innleiðingarvinnunni þótt ákveðinn kjarni hafi haldið utan um hana. Þegar ákvörðun lá fyrir um þann starfsramma sem skyldi unnið eftir við innleiðingu grunnþáttar var breytingin smá saman felld að daglegri starfssemi. Búið er að innleiða grunnþættina heilbrigði og velferð, sjálfbærni og læsi og sköpun og koma þeir fram í skólanámskrá, aðrir bíða umfjöllunar.

Áhrif hagræðingaraðgerða í kjölfar efnahagshrunsins á starfsemi leikskólans.

Skólastjórnendur voru sammála um að hagræðingaraðgerðir hafi leitt til niðurskurðar á fjármagni vegna undirbúnings- og veikindaafleysinga og starfsmannafunda. Skort hefur fjármagn til að kaupa námsgögn¹⁷. Fram kom í viðtali við leikskólastjóra að miðstýring jókst fyrst í kjölfar efnahagshrunsins 2008 en hefur að hluta til gengið til baka. Aðgengi að ráðgjöf frá þjónustumiðstöð hverfisins varð ekki eins gott¹⁸. Samkvæmt viðtali við formann Skóla-

¹⁵ Reglubundið eftirlit heilbrigðisfulltrúa, málsnúmer 2012050326

¹⁶ Fyrirliggjandi gögn: Áhættumat frá september 2012

¹⁷ Viðtöl við stjórnendur. Viðtal við hóp deildarstjóra

¹⁸ Viðtal við sérkennslustjóra

og frístundaráðs bitnuðu hagræðingaraðgerðir almennt á afleysingunni og hafi það verið sérstaklega slæmt fyrir undirbúningsafleysinguna, því starfsfólk gat þá ekki unnið að skipulagningu og undirbúningi starfsins. Formaður Skóla- og frístundaráðs telur það slæmt fyrir fagstétt sem ver svo miklum tíma með börnunum. Á árinu 2012 var tekin sú ákvörðun í Skóla- og frístundaráði að auka aftur fjármagn til reksturs leikskóla og var afleysingin sett í forgang.

Samantekt

Eins og fram kemur í skólanámskrá koma helstu einkenni leikskólans fram í uppeldissýn, er byggir á jógakennslu, útikennslu og umhverfismennt, virkri þátttöku í þróunarverkefnum og innleiðingu þeirra í starfið. Helstu einkenni leikskólans eru skýrar áherslur og sameiginleg uppeldissýn starfsfólks. Góð nýting er á húsnæði, innra skipulag er gott og vel er um gengið. Rými fyrir börn er nægjanlegt en starfsfólk telur vinnu- og hvíldaraðstöðu þess of litla. Þrátt fyrir að sérkennslan fái rými í starfinu þá kemur það ekki fram á teikningu leikskólans, en samkvæmt reglugerð nr. 655/2009 um starfsumhverfi í leikskóla er kveðið á um sérstakt rými fyrir sérfræðipjónustu.

Það er samdóma álit starfsfólks og foreldra sem rætt var við í matsúttektinni að aðstöðu á útileiksvæði sé ábótavant. Hins vegar er almenn ánægja viðmælenda með Reynislund og er hann nýttur skipulega í starfi leikskólans. Samkvæmt reglugerð nr. 655/2009 um starfsumhverfi í leikskóla þá uppfyllir útileiksvæðið ekki þær kröfur sem þar eru gerðar. Það eru skýr skilaboð frá starfsfólki og foreldrum að gera þurfi lagfæringar á lóðinni.

Starfsmannavelta var 32% á árinu 2012 og er það mesta starfsmannavelta frá stofnun skólans. Innleiðing á aðalnámskrá 2011 er í farvegi og er hluti af grunnþáttum kominn í skólanámskrá. Brugðist hefur verið við breytingum sem komu fram í lögum nr. 90/2008 án þess að það hafi leitt til aukins kostnaðar. Áhrif hagræðingar vegna niðurskurðar voru mestar á undirbúnings- og veikindaafleysingu, starfsmannafundi og kaup á námsgögnum. Þar sem starfshlutfall til veikindaafleysinga var skert var meira álag á starfsfólk í veikindum, starfsmannafundum var fækkað og svigrúm til að ræða skipulag og þróun starfseminnar var lítið. Námsgögn eins og bækur og leikföng voru ekki keypt inn sem hafði áhrif á framboð og fjölbreytni á leikefni fyrir börnin.

Tillögur að umbótum

Þar sem athugasemdir hafa komið fram um ástand lóðar er lagt til að hún verði tekin út og sett fram umbótaáætlun samkvæmt niðurstöðum. Gera þarf athugun innan leikskólans á hve oft skortur á veikindaafleysingu og undirbúningsafleysingu hefur áhrif á skipulag og daglega starfsemi. Lagt er til að sú upphæð sem gert er ráð fyrir í fjárhagsáætlun til kaupa á námsgögnum verði endurskoðuð.

Skólanámskrá

Uppfyllir skólanámskrá leikskólans ákvæði aðalnámskrár (1999 og 2011) og stefnuþætti og markmið Skóla- og frístundasviðs Reykjavíkurborgar?

Í aðalnámskrám um leikskóla frá 1999 og 2011 er kveðið á um ákveðna grunnþætti sem inntak náms, kennslu og leiks skal mótast af. Á grunni aðalnámskrár mótar hver leikskóli sína eigin skólanámskrá. Við úttekt á þessum lið var einnig horft til reglugerðar nr. 896/2009 um skil og miðlun upplýsinga milli leik- og grunnskóla. Áherslur sveitarfélagsins þurfa að endurspeglast í skólanámskrá.

Niðurstöður

Áherslur leikskólans á jóga í leikskólastarfi bera vott um nýja hugsun í menntun og uppeldi ungra barna. Börnum er kennt að tileinka sér ákveðnar dyggðir til að auka þekkingu þeirra á grunnildum samfélagsins.¹⁹ Dagskipulag leikskólans²⁰ hvetur til þess að börnin sýni frumkvæði og aðlögunarhæfni, komið er til móts við ólíkar þarfir þeirra og leitast er við að tryggja jafnrétti og virka þátttöku í daglegu starfi. Dagskipulagið miðar að því að tryggja góðar aðstæður til náms, t.d. með því að hafa alltaf helming barna af deild á útisvæði, þá skapast meira rými fyrir börn í leik. Í hópastarfi er miðað við 10 börn í hóp. Lögð er áhersla á umhverfisvitund en útikennslusvæðið í Reynislundi og Comeniusarverkefni um umhverfismennt eru ríkir þættir í skólastarfinu. Í leikskólanum læra börnin um menningu og listsköpun. Skilvirk upplýsingamiðlun er til foreldra²¹ og sérfræðiþjónusta og ráðgjöf er unnin í samráði við þá

Upplýsingar í skólanámskrá um mótun á stefnu leikskólans: Ekki kemur fram í skólanámskrá til hvaða hugmyndafræði er vísað eða hverjir komu að mótun og innleiðingu stefnunnar innan leikskólans. Hins vegar er ljóst hvernig hún var unnin, en hún á rætur sínar að rekja til sérþekkingar leikskólastjóra á jóga. Leikskólastjóri og starfsfólk hafa markvisst staðið fyrir fræðslu um áhersluþætti leikskólans og þurfa þessar upplýsingar að koma fram í skólanámskrá.

¹⁹ Vettvangsathuganir, skólanámskrá, viðtöl við stjórnendur og fyrirbyggjandi gögn

²⁰ Sjá dagskipulag leikskólans í fylgiskjali

²¹ Spurningakönnun til foreldra

Tenging stefnu leikskólans við aðalnámskrár (1999 og 2011): Efnisval og inntak náms í Reynisholti mótast af grunnþáttum aðalnámskrár 1999 og 2011, hugmyndafræði vísar til heilbrigðis og velferðar: jákvæð sjálfsmynd barna í lífsleikni, áhersla á vellíðan og ró í skólastarfinu, leita leiða til að auka á umburðarlyndi barna með t.d. áherslu á umhyggju fyrir öllum, óháð einkennum eða aðstæðum. Börn hafa góðan aðgang að efnivið, nánast allur efniviður er í þeirra hæð og þau hafa gott aðgengi að honum. Unnið er markvisst að því í daglegu starfi að börnin tjái upplifanir sínar, skoðanir og tilfinningar.

Í skólanámskrá er gerð grein fyrir námsaðferðum og umhverfi barna með sérþarfir, þessar áherslur eru í samræmi við áherslur á jafnréttismenntun og grunnþáttinn jafnrétti í aðalnámskrám 1999 og 2011. Samstarf við fjölskyldur er vel innrammað í starfsháttum leikskólans og í samræmi við aðalnámskrá 2011. Í upphafi skólagöngu fá foreldrar greinargóðar upplýsingar um skólastarfið og jafnframt eru veittar gagnkvæmar upplýsingar milli skóla og foreldra um barnið. Virk samskipti eru við foreldra og þeir eru upplýstir reglulega um þroska barnsins. Framkvæmd innra mats mælir ekki nægjanlega gæði og árangur skólastarfsins og verður fjallað um það sérstaklega í kafla um innra mat.

Samræmi skólastarfs við skólanámskrá: Áherslur í skólanámskrá koma fram í starfi leikskólans í megindráttum. Dagskipulagið einkennist af föstum athöfnum og tekur mið af líkamlegum og andlegum þörfum barna. Börnin skilja vel dagskipulagið, skiptingar milli svæða ganga vel fyrir sig og sá efniviður sem tiltekinn er í skólanámskrá er til staðar í leikskólanum og sýnilegur í starfinu²². Börnin eru meðvituð um áhersluþætti skólans, jóga og umhverfismennt. Í hópviðtali við börn kom fram að þau höfðu hugmynd um hvers vegna væri verið að flokka: „endurvinnum til að fá ekki risastóra ruslahauga”.

Aðkoma starfsfólks að mótun skólanámskrár: Starfsfólk er virkjað til þátttöku á mótun skólanámskrár og fer vinnan fram á skipulagsdögum þar sem allir geta tekið þátt í umræðunni. Samkvæmt svörum úr starfsmannakönnun sem lögð var fyrir af úttektaraðilum sögðust 77% þeirra sem hafa starfað í 1 ár eða lengur hafa tekið þátt í vinnu við gerð eða þróun skólanámskrár á árinu 2012. 86% starfsfólks (19 af 22 í könnun) segjast þekkja skólanámskrána vel. Samkvæmt svörum úr starfsmannakönnun sögðust 50% (11 af 22) starfsfólks hafa tekið þátt í innleiðingu grunnþátta, af þeim sem ekki tóku þátt í innleiðingu eru 7 sem hafa starfað skemur en í 1 ár.

²² Vettvangsathuganir

Tenging við stefnuþætti og markmið Skóla- og frístundasviðs Reykjavíkurborgar: Áhersluþættir leikskólans falla að stefnuþáttum og markmiðum Skóla- og frístundasviðs²³. Sýn leikskólans byggir meðal annars á félagsfærni, öryggi, heilbrigði og vellíðan, námið er mótað að þörfum hvers og eins og samstarf er á milli skólastiga. Leitað er leiða til að þróa skólastarfið og starfsumhverfið er jákvætt og hvetjandi. Upplýsingamiðlun innan leikskólans er skilvirk, ráðdeild er sýnd í rekstri og aðbúnaður ágætur utan þess sem tekið er fram sérstaklega í tillögum að umbótum í þessari skýrslu.

Tengsl við nærsamfélagið og milli leikskóla og grunnskóla: Samstarf milli leik- og grunnskóla er skipulagt og framkvæmdaáætlun er gerð þar sem tilteknar eru heimsóknir milli skólastiga fyrir elsta árgang leikskólans.²⁴ Einnig kemur fram að á vorin séu haldnir skilafundir um námsstöðu elstu barnanna. Sérstök námskrá er fyrir elstu börnin. Leikskólinn tekur þátt í samstarfsverkefni fjögurra leikskóla, Birtuskólanna, sem vinna að því að þróa jóga í lífsleikninámi barna.

Tillögur að umbótum

Koma þarf fram í skólanámskrá hvernig lýðræðisleg virkni barna er fléttuð inn í daglegt starf og hvernig þau eru virkjuð til þátttöku í ákvarðanatöku og mati á skólastarfinu. Börnin þurfa að upplifa að þau geti haft áhrif á umhverfi sitt.

Gera þarf Barnasáttmála skil í skólanámskrá og setja fram hvernig er unnið að framkvæmd hans í daglegu starfi.

Í skólanámskrá þarf að setja fram viðmið um þann árangur sem leikskólinn stefnir að varðandi innleiðingu grunnþáttanna sjálfbærni, heilbrigði og velferð og læsi og sköpun.

Jafnréttisstefnu er leikskólinn starfar eftir þarf að gera ítarlegar skil í skólanámskrá og í starfsmannahandbók.

Koma þarf fram í skólanámskrá á hvaða fræðikenningum hugmyndafræði leikskólans er byggð, samanber hvaða hugmyndafræði um jóga er lögð til grundvallar í uppeldisstarfinu?

Í skólanámskrá þarf að skýra nánar markmiðið með samstarfi skólastiganna og hvernig unnið er að því.

²³ Stefnuþættir og markmið Skóla- og frístundasviðs

²⁴ Fyrirliggjandi gögn: Dagskrá um samskipti milli skólastiga. Skólanámskrá Reynisholts.

Stjórnun og rekstur

Er stjórnun leikskólans í samræmi við skólanámskrá, lög, reglugerðir og viðurkennda starfshætti?

Samkvæmt lögum nr. 90/2008 um leikskóla skal leikskólastjóri stjórna starfi leikskólans í samræmi við lög, reglugerðir, aðalnámskrá leikskóla, skólanámskrá og önnur gildandi fyrirmæli. Leikskólastjóri skal móta áætlun um símenntun starfsfólks og stjórnar starfi leikskólans í umboði rekstraraðila.

Niðurstöður

Stjórnskipulag: Stjórnskipulag leikskólans er samkvæmt lögum og reglum. Verklýsingar eru skriflegar og skýrar og ljóst er hver hefur stjórnunarlega ábyrgð, en ekki er formlegt skipurit. Stjórnskipulagið endurspeglar sérstöðu leikskólans og sérþekking starfsfólks er nýtt. Stjórnendur eru leiðandi í faglegri vinnu og í daglegum starfsháttum. Móttökuáætlun er til staðar og kynnt fyrir öllu nýju starfsfólki. Af fyrirliggjandi gögnum er ljóst að leikskólinn starfar innan þess ramma sem honum er settur og skólastjórnendur ná að halda utan um þau verkefni sem þeim ber að sinna.

Skipulagsdagar eru settir á skóladagatal, upplýsingagjöf er virk, fundir eru boðaðir með dagskrá og fundargerðir eru aðgengilegar fyrir starfsfólk. Starfsáætlun hefur verið skilað frá árinu 2005 og leikskólinn var rekinn innan ramma fjárlaga árið 2012. Samkvæmt spurningakönnun segist allt starfsfólk vita hvert það á að leita þegar taka þarf ákvörðun og er sammála því að ákvarðanir séu teknar þegar á þarf að halda. Samkvæmt spurningakönnun er allt starfsfólk sátt við aðkomu sína að stjórnun og telur að vel sé hlustað eftir sjónarmiðum þess.

Skólaþróun: Fjölmörg þróunarverkefni hafa verið unnin í leikskólanum og hafa haft áhrif á þróun starfshátta²⁵. Í upphafi voru starfshættir þróaðir í samræmi við verkefnið *Snerting, jóga og slökun* og varð það kjölfestan í starfsemi leikskólans. Þróunarverkefnið *Líf og leikni* var sett af stað meðal annars til að innleiða áherslur úr meistaraverkefni leikskólastjóra og lífsleikninám. Þróunarverkefnið *Orð af orði, orðs ég leitaði* var unnið í samstarfi við

²⁵ Fyrirliggjandi gögn, viðtöl við stjórnendur og heimasíða leikskólans

Sæmundarskóla, markvisst er unnið með námsgögnin úr því verkefni, Sögugrunn og Orðahljóð. Leikskólinn tekur þátt í samstarfsverkefni fjögurra leikskóla, Birtuskólanna, sem vinna að því að þróa jóga í lífsleikninámi barna. Alþjóðlegt þróunarverkefni (Comenius) er unnið til að efla áhuga barna á umhverfi í gegnum útivist og auka vitund þeirra um að draga úr, endurnýta og endurvinnna úrgang. Verkefnið um útikennslusvæði í Reynislundi hefur haft mótandi áhrif á skólaþróun, en Reynislundur varð til að frumkvæði foreldra og er samstarfsverkefni foreldra og starfsfólks. Reynislundur hefur verið nýttur til útikennslu við iðkun jóga í hópastarfi og umhverfismennt. Á Bjartalundi er lagt upp með svokallaðan könnunarleik, en hann er aðferð við kennslu barna þriggja ára og yngri. Markmið hans er að börnin fái að starfa af eigin hvötum og fái útrás fyrir meðfædda forvitni sína²⁶.

Símenntun: Símenntunaráætlunin sem slík er ekki sett fram með markvissum hætti en starfsfólk getur komið fram með óskir um hvaða viðbótarþekkingar það vill afla sér. Vegna þess hve þröngur stakkur leikskólanum er skorinn við rekstur þá er ekki raunhæft að gera símenntunaráætlun því ekki er til starfsfólk til afleysinga. Vegna niðurskurðar á fjármagni til afleysinga nýtti leikskólastjóri þekkingu og mannauð innan leikskólans í auknum mæli²⁷.

Deildarstjórar hafa séð um að skrá símenntun hjá starfsfólki sínu, samkvæmt gögnum þeirra hefur starfsfólk verið iðið að sækja sér símenntun. Í spurningakönnun til starfsfólks segja 20 af 22 að hvatt sé leiða til að efla sig í starfi, 16 eru sammála því að framboð á símenntun sé nægilegt en 4 eru ósammála því. Það starfsfólk sem sótti símenntunarnámskeið telur að það hafi verið gagnlegt og eflt það í starfi.

Starfsþróunarviðtöl eru tekin árlega, viðtölin eru formleg, sett fram á skýran hátt, skráð og skrifleg lýsing liggur fyrir á þeim þáttum sem unnið er með í þeim²⁸. Starfsfólk telur starfsmannaviðtölin gagnleg.

Tillögur að umbótum

Skipurit þarf að gera sýnilegt bæði á heimasíðu og í starfsmannahandbók til að skýra boðleiðir í stjórnskipulagi leikskólans. Í starfsþróunarviðtöl vantar skýr viðmið til að hægt sé að meta hvort markmið hafi náðst.

²⁶ Heimasíða leikskólans

²⁷ Viðtal við leikskólastjóra

²⁸ Fyrirliggjandi gögn: starfsmannahandbók

Uppeldi, menntun og umönnun

Er námsumhverfið og áhrif barna á það í samræmi við lög, reglugerðir og aðalnámskrá 2011?

Samkvæmt 2. gr. laga nr 90/2008 skal velferð og hagur barna hafður að leiðarljósi í öllu starfi. Samkvæmt aðalnámskrá 2011 þarf að skipuleggja svæði með tilliti til þarfa barna við nám og leik. Virða skal innsæi barna, reynslu þeirra og skoðanir og taka mið af sjónarmiðum þeirra við skipulagningu leikskólastarfs þannig að þau fái tækifæri til að taka ákvarðanir um það²⁹.

Niðurstöður

Námsumhverfi: Umhverfið styður við þarfir barna, byggingin er aðgengileg og rýmið vel nýtt. Dagskipulag og námsgögn í leikskólanum hafa skírskotun til fjölbreytileika einstaklinga, leiksvæðin eru skipulögð m.t.t. mismunandi efniviðar sem börnin hafa frjálst aðgengi að³⁰. Með skiptingu barna á inni- og útileiksvæði er leitast við að skapa kyrrð og ró og aukið rými fyrir leikinn. 94% foreldra eru sammála því að námsumhverfi og aðbúnaður styðji við nám og þarfir allra barna³¹.

Í starfsmannakönnun telja 17 af 22 aðbúnað og námsumhverfi styðja við nám og þarfir allra barna. Aðstaða fyrir sérkennslu er ágæt en þó skortir rými fyrir hjálpartæki. Samkvæmt teikningu er ekki gert ráð fyrir sérkennsluástöðu, en með útsjónarsemi hefur sérkennslu verið fundinn staður í tengigangi.³² Leikskólastjóri telur mikilvægt að tekið sé tillit til þess að börn sem þurfa sérkennslu kalli á viðbótar starfsfólk og gjarnan fylgi þeim hjálpargögn, gera þarf ráð fyrir rými fyrir þessa starfsemi í leikskólanum. Á heimasíðu leikskólans er krækja í upplýsingar um leiðir til að vinna gegn einelti meðal barna í leikskólanum. Í skólanámskrá er gerð grein fyrir námi án aðgreiningar og þar er lýst hvernig stutt skuli fötluð börn í almennu námi. Í starfsmannakönnun sem matsmenn lögðu fyrir telur 21 starfsmaður af 22 að vel sé stuðlað að jafnrétti og virkri þátttöku barna í skólanum.

²⁹ Aðalnámskrá 2011

³⁰ Vettvangsathugun og fyrirbyggjandi gögn.

³¹ Spurningakönnun til foreldra

³² Vettvangsathugun og teikning af leikskóla.

Raddir barna: Dagskipulagið gefur börnum svigrúm til ákvarðanatöku að vissu marki, samanber að þau geta unnið að mismunandi verkefnum í vali en þau hafa þó ekki áhrif á hvaða verkefni eru í boði hverju sinni. Kennarar spyrja börnin opinna spurninga og hvetja þau til að taka ákvarðanir um eigin þarfir/hugmyndir í stað þess að börnin fái fyrirfram gefin svör³³. Í starfsmannakönnun telja 21 af 22 að tekið sé tillit til sjónarmiða/líðan barna um málefni sem þau snerta.

Börnin eru meðvituð um að þau ráði því hvað þau gera í valinu en eru ekki meðvituð um að þau geti haft áhrif á aðra þætti í skólastarfinu.

Tillögur að umbótum

Lagt er til að atkvæðisréttur barna í daglegu starfi verði aukinn þannig að þau upplifi að þau hafi áhrif á umhverfi sitt. Í skólanámskrá þarf að fjalla með skýrum hætti um hvernig börnum er gefin rödd inn í skólastarfið og hvaða leiðir eru farnar að því.

³³ Vettvangsathugun

Skólabragur og samskipti

Er skólabragur jákvæður?

Samkvæmt 7. gr. laga nr. 90/2008 um leikskóla skal starfsfólk gæta kurteisi, nærgætni og lipurðar í framkomu sinni gagnvart börnum, foreldrum þeirra og samstarfsfólki.

Samkvæmt reglugerð nr. 1000/2004 um aðgerðir gegn einelti á vinnustað skal atvinnurekandi gera starfsfólki það ljóst að einelti og önnur ótilhlýðileg háttsemi er óheimil á vinnustað..

Niðurstöður

Í skólanámskrá kemur fram að áhersla sé

lögð á að skapa sameiginlega sýn meðal

starfsfólks á áherslur sem lagðar eru til

grundvallar í starfinu og leitast við að

nýta mannauð og styrkleika hvers og

eins. Almennt líður fólki vel í vinnunni

og lýsir skólabragnum með orðum eins og

vellíðan og samvinnu. Einnig ríkir eining um

þau verkefni sem unnið er að innan skólans.³⁴ Leikskólastjóri leggur áherslu á jákvæðan

skólabrag og leitar leiða til að viðhalda honum meðal annars með ýmsum skipulögðum

atburðum³⁵.

Í starfsmannakönnun segir starfsfólk að starfsandinn sé góður, sér líði vel í vinnunni, starfið

einkennist af jákvæðum samskiptum og gagnkvæmt traust ríki milli starfsfólks. Þessi viðhorf

komu einnig fram í hópviðtölum við starfsfólk. Starfsfólk telur lýðræðisleg vinnubrögð

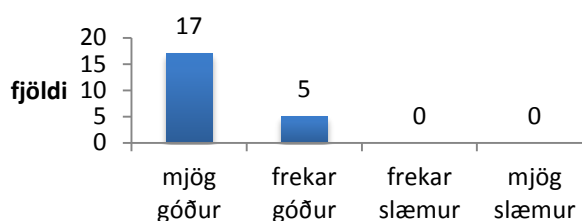
einkenna samstarfið milli starfsfólks, hlustað er eftir röddum allra og allir njóta virðingar³⁶.

Það sem helst einkennir samstarf starfsfólks er gagnkvæmt traust og samheldni sem birtist á

góðri samvinnu, borin er virðing fyrir hæfni og þekkingu hvers og eins, starfsandinn er góður

og starfsfólki líður vel í vinnunni.

Hversu góður eða slæmur starfsandi er í leikskólanum?

Mynd 1. Starfsandi í leikskólanum

³⁴ Viðtal við hóp deildarstjóra og viðtal við blandaðan hóp starfsfólks.

³⁵ Viðtal við hóp deildarstjóra.

³⁶ Viðtal við blandaðan hóp starfsfólks

Í starfsmannakönnun var starfsfólk sammála því að stjórnendur veiti því endurgjöf/hrós fyrir vel unnin störf. Samkvæmt foreldrakönnun telja 95% foreldra skólaandann vera jákvæðan, 95% foreldra eru sammála því að lýðræðisleg vinnubrögð einkenni samstarf starfsfólks. Samkvæmt viðtölum við deildarstjóra er áhersla á virðingu í samskiptum við börnin, þeim er sýnd hlýja en líka dregin ákveðin mörk. Í vettvangsathugunum kom fram hlýja og jákvæðni í samskiptum starfsfólks og barna, andrúmsloftið var rólegt og starfið gekk áreynslulaust fyrir sig. Börnin hlakka til að koma í skólann.³⁷

Tillögur að umbótum

Viðbragðsáætlun vegna eineltis fyrir starfsfólk þarf að vera sýnileg.

³⁷ Viðtal við hóp barna

Innra mat

Er framkvæmd innra mats í leikskólanum í samræmi við lög, aðalnámskrá 2011 og skólanámskrá?

Í lögum um leikskóla nr. 90/2008 kemur fram að markmið með innra mati er m.a. að veita upplýsingar um skólastarf, árangur þess og þróun til fræðsluyfirvalda, starfsfólks leikskóla, viðtökuskóla og foreldra, auka gæði náms og leikskólastarfs og stuðla að umbótum. Tryggja skal að réttindi barna séu virt og að þau fái þá þjónustu sem þau eiga rétt á samkvæmt lögum.

Niðurstöður

Í skólanámskrá leikskólans segir að í upphafi hvers skólaárs sé unnin áætlun um hvernig standa eigi að mati, hvaða þættir verði metnir, hverjir séu þátttakendur í matinu, hvaða aðferðir verði notaðar, hvernig gagna verði aflað og hverjir fái matsniðurstöður.

Leikskólakennarar leggja mat á þroska barna í leikskólanum með því að fylla út gátlista þar sem farið er yfir þroskaþætti hvers barns eða með því að notast við skráningar.

Framkvæmd innra mats í leikskólanum Reynisholti þarf að endurbæta til að hún falli betur að lögum, aðalnámskrá 2011, skólanámskrá og verkferlum matsfræða³⁸.

Formlegt matsteymi hefur ekki verið myndað en matsteymið hefur það hlutverk m.a. sjá um framkvæmd. Matsáætlun hefur ekki verið sett fram og því hafa skólastjórnendur ekki yfirsýn yfir það hvort matið nái yfir alla þætti skólastarfsins á ákveðnu tímabili.

Matsspurningarnar eru víðtækar. Viðmið eru óljós og því er ekki hægt að ákvarða um gæði eða árangur þess sem verið er að meta. Gagna er ekki aflað á kerfisbundinn hátt og gagnaöflun er ekki fléttuð inn í daglegt starf leikskólans. Umbætur lutu annars vegar að þáttum tengdum matsspurningum og hins vegar að þáttum sem ekki var getið um að ætti að meta. Niðurstöður mats voru kynntar rekstraraðilum, foreldrum og starfsfólki.

Þar sem viðmið eru ekki nægilega skýr og gagnaöflun ekki kerfisbundin þá getur matið ekki veitt fullnægjandi upplýsingar um veikleika eða styrkleika skólastarfsins.

Aðkoma starfsfólks, barna og foreldra að innra mati: Samkvæmt spurningakönnun matsmanna til starfsfólks þá telja 68% sig vita hvernig unnið er að innra mati í leikskólum.

³⁸ Sjá meðal annars leiðbeiningar Íslenska matsfræðifélagsins.

Samkvæmt foreldrakönnun matsmanna segjast 86% foreldra ekki vita hvort þeir hafi komið að innra mati og 88% segjast ekki vita hvort barnið þeirra hafi komið að innra mati.

Samkvæmt viðtali við blandaðan hóp starfsfólks þá taldi það sig koma að innra mati.

Kynning á niðurstöðum: Í foreldrakönnun segja 9% foreldra að þeir hafi séð umbótaáætlun sem gerð var fyrir 2012, 85% sögðu ekki og 6% segjast ekki vita það. Enn fremur segja 9% að þeir hafi aðgang að niðurstöðum innra mats, 16% segjast ekki hafa aðgang að niðurstöðum og 75% segjast ekki vita það. 11% segjast hafa setið fund þar sem niðurstöður voru kynntar, 75% segjast ekki hafa fengið kynningu og 14% segjast ekki vita það. 18% segja að niðurstöður hafi verið kynntar þeim í fréttabréfi, tölvupósti eða öðrum skriflegum hætti, 26% segjast ekki hafa fengið þá kynningu og 55% segjast ekki vita það.

Matsniðurstöður eru byggðar á samræðum og huglægu mati en það skortir gögn til að undirbyggja rökin. Eccers kvarðinn var það matstæki sem var notað ásamt umhverfislista og lista til að meta stöðu lærdómssamfélags í skólanum og spurningar um líðan starfsfólks. Einnig voru notuð gögn til að meta þroska barna: Hljóm 2, ferlimöppur þar sem skráður er þroski barna og matslistinn Sjálfsmynd og sjálfsfærni.

Tillögur að umbótum

Alla liði matsferlisins þarf að skoða með tilliti til umbóta. Lagt er til að stofnað verði matsteymi með 3-5 starfsmönnum sem fylgi eftir framkvæmd matsins. Matsáætlun þarf að setja fram fyrir tiltekið tímabil, hún þarf að ná til allra þátta skólastarfsins og koma skal fram hvað skuli metið, hvernig og hvenær. Matsspurningarnar þarf að afmarka betur og skilgreina hverju þær eiga að svara. Við gagnaöflun þarf að skoða vel hvaða gögn veiti bestar upplýsingar um þá starfssemi sem verið er að meta. Gagnaöflunina þarf að flétta inní skólastarfið þannig að það verði hluti af daglegri starfsemi. Engin ein leið er rétt við gagnaöflunina en grundvallaratrið er að gögnin veiti haldbærar upplýsingar um skólastarfið. Viðmið um árangur/markmið þurfa að vera skýr til að hægt sé að greina og túlka niðurstöður út frá þeim og í kjölfarið setja fram umbætur. Lagt er til að skólastjórnendur afli sér aukinnar þekkingar á innra mati.

Samstarf við foreldra

Hefur leikskólanum tekist að koma á samvinnu við foreldra?

Samkvæmt lögum um leikskóla nr. 90/2008 skal leikskólastjóri stuðla að samstarfi milli foreldra, starfsfólks leikskóla og annars fagfólks með velferð barna að markmiði.

Leikskólastjóra ber að starfa með foreldraráði, en það skal kosið til eins árs í senn.

Niðurstöður

Við leikskólann starfar bæði foreldrafélag og foreldraráð. Á haustfundi er óskað eftir framboði foreldra í stjórn foreldrafélags og kosið í félagið. Foreldraráð er valið úr hópi þeirra sem sitja í stjórn foreldrafélagsins. Foreldraráð veitir umsögn um starfsáætlun, gerð skólanámskrár og annarra áætlana innan skólans³⁹. Við upphaf leikskólagöngu er skýrt rammað inn hvernig að aðlögun barnsins er staðið og hvernig upplýsingagjöf til foreldra er háttað. Formleg foreldraviðtöl fara fram tvisvar á ári, þar eru foreldrum veittar upplýsingar um þroska barns síns, líðan þess í leikskólanum og þær áherslur sem lagðar eru í vinnu með barninu. Áhersla er lögð á dagleg samskipti við foreldra⁴⁰.

Samkvæmt könnun sem úttektaraðilar gerðu meðal foreldra eru 90% foreldra frekar eða mjög ánægðir með Reynisholt þegar á heildina er litið, en allir foreldrar töldu samskiptin við starfsfólk vera góð. 63% foreldra telja sig fá tækifæri til að fylgjast með námi barnsins í skólanum, 35% segja að það mætti vera meira og 2% segjast ekki vita það. 97% foreldra segja að skipulagðar foreldraheimsóknir séu reglulegur þáttur í skólastarfinu (til dæmis foreldrakaffi eða fjölskyldudagur). 70% foreldra telja að kynning á námsmarkmiðum og leiðum til að ná þeim sé hluti af samstarfi heimila og skóla, 4% segja svo ekki vera og 26% segjast ekki vita það.

Samkvæmt foreldrakönnun segjast 97% foreldra vera virkir í skólastarfinu og að þeir mæti á skipulagða viðburði eða í foreldraviðtöl. 94% foreldra segjast eiga auðvelt með að koma sjónarmiðum sínum á framfæri við skólann. 80% segja að ábendingum hafi verið vel tekið, 20% segjast ekki hafa komið með ábendingar. Foreldrar telja sig hafa gott aðgengi að

³⁹ Viðtöl við stjórnendur og foreldra

⁴⁰ Skólanámskrá Reynisholts

stjórnendum, bæði til að fá upplýsingar og til að koma ábendingum á framfæri. 73% foreldra telja að nægt samráð sé haft við sig varðandi ákvarðanir um skólastarfið, 13% telja svo ekki vera og 14% segjast ekki vita það.

Í starfsmannakönnun kemur fram að 19 af 22 telja foreldra frekar eða mjög virka í skólastarfinu.

Í könnun sem úttektaraðilar gerðu meðal foreldra kemur fram að 94% segjast vera ánægðir með aðgang að upplýsingum um skólastarfið og 97% vita hvert þeir eiga snúa sér ef þá vantar upplýsingar um það. Heimasíðan er ávallt uppfærð og mikil virkni er í tölvusamskiptum milli kennara og foreldra. Kennarar eru ávallt til taks til að ræða við foreldra um starfið. Á hverju hausti eru foreldrar boðaðir til fundar með fyrirvara. Fundirnir eru skipulagðir og þar er ítarlega greint frá starfsemi leikskólans og stefnu.

Foreldrar eiga að koma að mati lögum samkvæmt og því þarf að fylgja eftir. Kjósa þarf fulltrúa foreldra í foreldraráð í stað þess að velja þá úr stjórn foreldrafélags til að ákvæði 11. gr. laga nr. 90/2008 séu uppfyllt.

Tillögur að umbótum.

Lagt er til að foreldrar komi markvisst að innra mati og sett verði fram verklag þar um. Kjósa skal fulltrúa í foreldrarráð sérstaklega.

Samstarf við sérfræðipjónustu sveitarfélagsins

Er aðgangur leikskólans og foreldra að sérfræðipjónustu í samræmi við ákvæði reglugerðar um sérfræðipjónustu sveitarfélaga?

Í 21. gr. laga nr 90/2008 um leikskóla segir að á vegum sveitarfélaga skuli rekin sérfræðipjónusta fyrir leikskóla. Í sérfræðipjónustu felst annars vegar stuðningur við leikskólabörn og fjölskyldur þeirra og hins vegar stuðningur við starfsemi leikskóla og starfsfólk þeirra.

Í skólanámskrá leikskólans segir að markmið sérkennslu sé meðal annars að veita barninu sem bestan stuðning til að það geti notið leikskólavaldarinnar. Skapa skal börnum jöfn skilyrði til leiks og náms, svo fötlun eða sérstaða barns hamli því ekki, að barn upplifi sig sem jafningja meðal annarra barna og allir þroskaþættir barnsins örvist.

Niðurstöður

Við leikskólann starfar sérkennslustjóri sem hefur umsjón með samskiptum við foreldra barna sem fá sérkennslu. Á kynningarfundum fyrir nýja foreldra þar sem starfsemi skólans er kynnt, kynnir sérkennslustjóri fyrirkomulag sérkennslunnar.

Verkferlar er lúta að sérkennslu eru kynntir foreldrum sem og einstaklingsnámskrár en þær taka mið af áherslum sem sérkennsluráðgjafi hefur sett fram.

Sérkennslustjóri kynnir á fundum fyrir starfsfólki verkferla um sérkennslu og hefur eftirfylgni með þeim.

Af foreldrum barna sem þurfa á sérkennslu að halda segja 10 af 12 að aðgengi foreldra að utanaðkomandi sérfræðipjónustu og stuðningi sé góð og 9 af 11 segja að aðgengi barna sé góð. 9 af 10 segja skýrt hvernig sérkennslu er fylgt eftir í framhaldi af greiningu.

Ráðgjöf til leikskólans frá þjónustumiðstöð hverfisins er í skipulögðum farvegi og einnig er samstarf við Greiningar- og ráðgjafarstöð ríkisins. Skilvirk upplýsingagjöf er frá Heilsugæslu Árbæjar til leikskólans.⁴¹

⁴¹ Viðtal við sérkennslustjóra.

Leikskólastjóri hefur nýtt sér samstarf við sérfræðipjónustu Skóla- og frístundasviðs, eins og launafulltrúa, starfsmannþjónustu, lögfræðipjónustu, tölvudeild og fjármálasvið. Þá hefur skrifstofustjóri Skóla- og frístundasviðs og leikskólaráðgjafar veitt skólanum þjónustu þegar til þeirra hefur verið leitað. Leikskólastjóri hefur líka nýtt sér þjónustuna til að fá fyrirlesara sem koma með fræðslu inn í leikskólann. Leikskólastjóri er almennt ánægður með samskipti við sérfræðipjónustu sveitarfélagsins og telur hana gagnlega.

Tillögur að umbótum

Niðurstöður gefa ekki tilefni til sérstakra umbóta.

Styrkleikar og veikleikar

Styrkleikar: Styrkleikar í starfi leikskólans eru virk skólaþróun og faglegur metnaður sem birtist í fjölda þróunarverkefna sem skólinn hefur tekið þátt í og innleitt í starfsemina. Skýr uppeldissýn og áherslur í starfi hafa ríkt í skólastarfinu frá upphafi, stjórnunarhættir eru skilvirkir og skólabragurinn er jákvæður.

Veikleikar: Veikleikar í starfi leikskólans eru framkvæmd innra mats eins og ítarlega er fjallað er um hér að framan. Efla þarf þátt barna í ákvarðanatöku um skólastarfið og greina frá hvernig unnið er að framkvæmd Barnasáttmálans innan skólans. Aðstaða á útileiksvæði þarfnast endurbóta.

Tillögur að umbótum

Leikskólinn og umhverfi hans: Þar sem athugasemdir hafa komið fram um ástand lóðar er lagt til að hún verði tekin út og sett fram umbótaáætlun samkvæmt niðurstöðum. Gera þarf athugun innan leikskólans á hve oft skortur á veikindaafleysingu og undirbúningsafleysingu hefur áhrif á skipulag og daglega starfsemi. Lagt er til að sú upphæð sem gert er ráð fyrir í fjárhagsáætlun til kaupa á námsgögnum verði endurskoðuð.

Skólanámskrá: Koma þarf fram í skólanámskrá hvernig lýðræðisleg virkni barna er fléttuð inn í daglegt starf og hvernig börnin eru virkjuð til þátttöku í ákvarðanatöku og mati á skólastarfinu. Börnin þurfa að upplifa að þau geti haft áhrif á umhverfi sitt.

Gera þarf Barnasáttmála skil í skólanámskrá og setja fram hvernig er unnið að framkvæmd hans í daglegu starfi. Í skólanámskrá þarf að setja fram viðmið um þann árangur sem leikskólinn stefnir að varðandi innleiðingu grunnþáttanna sjálfbærni, heilbrigði og velferð og læsi og sköpun. Jafnréttisstefnu er leikskólinn starfar eftir þarf að gera ítarlegar skil í skólanámskrá og í starfsmannahandbók.

Koma þarf fram í skólanámskrá á hvaða fræðikenningum hugmyndafræði leikskólans er byggð, samanber hvaða hugmyndafræði um jóga er lögð til grundvallar í uppeldisstarfinu? Í skólanámskrá þarf að skýra nánar markmiðið með samstarfi skólastiganna og hvernig unnið er að því.

Stjórnun og rekstur: Skipurit þarf að gera sýnilegt bæði á heimasíðu og í starfsmannahandbók til að skýra boðleiðir í stjórnskipulagi leikskólans. Í starfsþróunarviðtöl vantar skýr viðmið til að hægt sé að meta hvort markmið hafi náðst.

Uppeldi, menntun og umönnun: Lagt er til að atkvæðisréttur barna í daglegu starfi verði aukinn þannig að þau upplifi að þau hafi áhrif á umhverfi sitt. Í skólanámskrá þarf að fjalla með skýrum hætti um hvernig börnum er gefin rödd inn í skólastarfið og hvaða leiðir eru farnar að því.

Skólabragur og samskipti: Viðbragðsáætlun vegna eineltis fyrir starfsfólk þarf að vera sýnileg.

Innra mat: Alla liði matsferlisins þarf að skoða með tilliti til umbóta. Lagt er til að stofnað verði matsteymi með 3-5 starfsmönnum sem fylgi eftir framkvæmd matsins. Matsáætlun þarf að setja fram fyrir tiltekið tímabil, hún þarf að ná til allra þátta skólastarfsins og koma skal

fram hvað skuli metið, hvernig og hvenær. Matsspurningarnar þarf að afmarka betur og skilgreina hverju þær eiga að svara. Við gaganöflun þarf að skoða vel hvaða gögn veiti bestar upplýsingar um þá starfssemi sem verið er að meta. Gagnaöflunina þarf að flétta inní skólastarfið þannig að það verði hluti af daglegri starfsemi. Engin ein leið er rétt við gagnaöflunina en grundvallaratrið er að gögnin veiti haldbærar upplýsingar um skólastarfið. Viðmið um árangur/markmið þurfa að vera skýr til að hægt sé að greina og túlka niðurstöður út frá þeim og í kjölfarið setja fram umbætur. Lagt er til að skólastjórnendur afli sér aukinnar þekkingar á innra mati.

Samstarf við foreldra: Lagt er til að foreldrar komi markvisst að innra mati og sett verði fram verklag þar um. Kjósa skal fulltrúa í foreldrarráð sérstaklega.

Samstarf við sérfræðipjónustu sveitarfélagsins: Niðurstöður gefa ekki tilefni til sérstakra umbóta.

Heimildaskrá

Aðalnámskrá leikskóla, 1999. Mennta og menningarmálaráðuneytið, Reykjavík.

Aðalnámskrá leikskóla, 2011. Mennta og menningarmálaráðuneytið, Reykjavík.

Áhættumat unnið í Reynisholti 29. sept. 2012.

Birna Sigurjónsdóttir, Björk Ólafsdóttir og Þóra Björk Jónsdóttir (2012). Viðmið um gæði í skólastarfi fyrir ytra mat á grunnskólum. Mennta- og menningarmálaráðuneyti og Samband íslenskra sveitarfélaga.

Fyrirliggjandi gögn frá leikskólanum um skólastarfið.

Heimasíða Reynisholts www.reynisholt.is

Leiðbeiningar fyrir úttektir í leikskólum. Námsmatsstofnun.

Lög um leikskóla nr. 90/2008.

Reglugerð um einelti nr. 1000/2004.

Reglugerð um mat og eftirlit á leikskólum og upplýsingaskyldu sveitarstjórna um skólahald nr. 893/2009.

Reglugerð um sérfræðiþjónustu sveitarfélaga við leik- og grunnskóla og nemendaverndarráð í grunnskólan nr. 584/2010.

Reglugerð um skil og miðlun upplýsinga milli leik- og grunnskóla nr.896/2009.

Reglugerð um starfsumhverfi leikskóla nr. 655/2009.

Skólanámskrá Reynisholts.

Skóla- og frístundasvið. Vefsíða sótt í mars 2013 af slóð:

<http://www.reykjavik.is/desktopdefault.aspx/tabid-3796>

Spurningakönnun lögð fyrir foreldra með Questionpro. Mars

Spurningakönnun lögð fyrir starfsfólk. Mars – apríl.

Starfáætlun Reynisholts 2011 – 2012.

Starfsáætlun skóla- og frístundasviðs 2012.

Starfsmannahandbók Reynisholts.

Stefnuþættir og markmið Skóla- og frístundasviðs Reykjavíkurborgar 2012.

Teikning af húsnæði leikskólans.

Vefsíða íslenska matsfræðifélagsins. Sótt í mars 2013 af slóð www.eval.is

Vettvangsathuganir. 2. maí og 7. maí

Viðtal við formann skóla-og frístundaráðs. 8. maí

Viðtal við aðstoðarleikskólastjóra. 18. mars

Viðtal við leikskólastjóra. 18. mars

Viðtal við sérkennslustjóra. 2. apríl

Viðtöl við hóp deildarstjóra. 7. maí

Viðtöl við blandaðan hóp starfsmanna. 7. maí

Viðtöl við foreldra. 7. maí

Viðtöl við hóp barna. 2. apríl

Fylgiskjöl

Dagskipulag:

Leikskólinn fylgir ákveðnu dagskipulagi, sem þó er sveigjanlegt. Það er sniðið að þörfum barnanna, þroska þeirra og aldri. Í dagskipulagi er leitast við að draga úr streitu og veita börnunum svigrúm til leikja og sjálfshjálpar. Í dagskipulagi eru ákveðnir fastir þættir s.s. val, útivera, hópastarf, jóga, sögugrunnur, orðahljóð, sögusund, snertistund og matmálstímar. Þessir þættir halda sér að öllu jöfnu frá miðjum september út maí. Þeir geta þó fallið niður ef mikil mannekla er, aðrar upptökur s.s. leiksýningar, ferðir eða hátíðisdagar s.s. bóndadagur eða öskudagur eða ef að kennara finnst mikilvægara að leikur barnanna fái að halda áfram óáreittur.

Í meginráttum er dagskipulag sem hér segir:

Bjartilundur

Kl. 8:00 – 9:00 Móttaka barna, morgunverður og rólegir leikir

Kl. 9:15 – 10:00:

Hópastarf alla daga nema föstudaga.

Öll börn fara þá í hópastarf með sínum kennara/leiðbeinanda.

Hópastarfi lýkur síðan á því að börnin fá ávaxtabita.

Kl. 10:00 – 11:30:

Eftir hópastarf fara hóparnir síðan ýmist í útiveru eða í val inni á deildum, með sínum kennurum/leiðbeinendum.

Kl. 11.30 – 13.00:

Samverustundir/hádegisverður undirbúinn (vinastund á mánudögum).

Hádegisverður og kyrrðarstundir/hvíld.

Kl. 13.00 – 14:30:

Útivera þeirra barna sem voru inni um morguninn. Hin börnin velja sér verkefni og leiki inni á deildum.

Kl. 14:30 – 15:30:

Samverustundir, síðdegishressing, spilastundir eða fínhyfiverkefni.

Kl. 15:30 – 16:30: Rólegir leikir

Kl. 16:30 – 17:30: Deildir sameinast og reynt að skapa rólegt andrúmsloft í lok dags.

Geislalundur

Kl. 8:00 – 9:00

Móttaka barna, morgunverður og rólegir leikir

Kl. 9:15 – 10:00:

Hópastarf alla daga nema föstudaga.

Öll börn fara þá í hópastarf með sínum kennara/leiðbeinanda.

Hópastarfi lýkur síðan á því að börnin fá ávaxtabita.

Kl. 10:00 – 11:30:

Eftir hópastarf fara hóparnir síðan ýmist í útiveru eða í val inni á deildum, með sínum kennurum/leiðbeinendum.

Kl. 11.30 – 13.00:

Samverustundir/hádegisverður undirbúinn (vinastund á mánudögum).

Hádegisverður og kyrrðarstundir/hvíld. Í kyrrðarstundum eru skipulagðar stundir þar sem meðal annars er lestur, snerting, slökun, róleg stund.

Kl. 13.00 – 14:30:

Útivera þeirra barna sem voru inni um morguninn. Hin börnin velja sér verkefni og leiki inni á deildum.

Kl. 14:30 – 15:30:

Samverustundir, síðdegishressing, spilastundir eða fínhyfiverkefni.

Kl. 15:30 – 16:30:

Rólegir leikir

Kl. 16:30 – 17.30:

Deildir sameinast og reynt að skapa rólegt andrúmsloft í lok dags.

Sunnulundur

Kl. 8:00 – 9:00

Móttaka barna, morgunverður og rólegir leikir

Kl. 9:15 – 10:00:

Hópastarf alla daga nema föstudaga. Öll börn fara þá í hópastarf með sínum kennara/leiðbeinanda. Einu sinni í viku er flæði milli tveggja deilda og vinna börnin þar ákveðin verkefni. Útikennsla er einu sinni í viku ef veður leyfir. Hópastarfi lýkur síðan á því að börnin fá ávaxtabita.

Kl. 10:00 – 11:30:

Eftir hópastarf fara hóparnir síðan ýmist í útiveru eða í val inni á deildum, með sínum kennurum/leiðbeinendum. Einu sinni í viku fer hluti barnahópsins í jóga á þessum tíma.

Kl. 11.30 – 13.00:

Samverustundir/hádegisverður undirbúinn (vinastund á mánudögum).

Hádegisverður og kyrrðarstundir/hvíld.

Einu sinni í viku fer hluti af börnunum í jóga, sögugrunn, orðahljóð, snertistund og sögustund.

Kl. 13.00 – 14:30:

Útivera þeirra barna sem voru inni um morguninn. Hin börnin velja sér verkefni og leiki inni á deildum.

Kl. 14:30 – 15:30:

Samverustundir, síðdegishressing, spilastundir eða fínhyfiverkefni.

Kl. 15:30 – 16:30:

Rólegir leikir

Kl. 16:30 – 17:30:

Deildir sameinast og reynt að skapa rólegt andrúmsloft í lok dags.

Stjörnulundur

Kl. 8:00 – 9:00

Móttaka barna, morgunverður og rólegir leikir

Kl. 9:15 – 10:00:

Hópastarf alla daga nema föstudaga. Öll börn fara þá í hópastarf með sínum kennara/leiðbeinanda. Einu sinni í viku er flæði milli tveggja deilda og vinna börnin þar ákveðin verkefni. Útikennsla er einu sinni í viku ef veður leyfir. Hópastarfi lýkur síðan á því að börnin fá ávaxtabita.

Kl. 10:00 – 11:30:

Eftir hópastarf fara hóparnir síðan ýmist í útiveru eða í val inni á deildum, með sínum kennurum/leiðbeinendum.

Kl. 11.30 – 13.00:

Samverustundir/hádegisverður undirbúinn (vinastund á mánudögum).

Hádegisverður og kyrrðarstundir/hvíld.

Einu sinni í viku fer hluti af börnunum í jóga, sögugrunn, orðahljóð, snertistund og sögustund.

Kl. 13.00 – 14:30:

Útivera þeirra barna sem voru inni um morguninn. Hin börnin velja sér verkefni og leiki inni á deildum.

Kl. 14:30 – 15:30:

Samverustundir, síðdegishressing, spilastundir eða fínhyfiverkefni.

Kl. 15:30 – 16:30:

Rólegir leikir

Kl. 16:30 – 17:30:

Deildir sameinast og reynt að skapa rólegt andrúmsloft í lok dags.